

เครื่องมือประกอบการดำเนินงาน CBI-IHD ปี 2560 สำหรับเทศบาลและชุมชน เพื่อการพัฒนา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

ขั้นตอน	เจ้าหน้าที่ทำเอง (เทศบาล)	เจ้าหน้าที่ร่วมกับชุมชน	ชุมชนทำเอง (จนท.เป็นผู้กระตุ้น)
1. การจัดตั้งคณะทำงาน - มีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน - วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/ภาคี เครือข่าย	คณะทำงานของเทศบาล	โดยเจ้าหน้าที่เทศบาลร่วมกับชุมชนเป็นผู้เลือกคณะทำงาน	1. มีคณะทำงานของชุมชน 2. ชุมชนเป็นผู้เลือกคณะทำงานเอง
2. การประเมินและวิเคราะห์ชุมชนเกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง			
2.1. รวบรวมข้อมูล (เพื่อนำข้อมูลสำหรับใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน) - ข้อมูลมีความถูกต้อง - แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ - มีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง - สามารถนำไปใช้ในการวางแผนได้ - เป็นข้อมูลในระดับตำบล - ลงหมู่บ้าน - ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ	* คณะทำงานของเทศบาลเป็นผู้จัดทำและสังเคราะห์ข้อมูล	จนท. และชุมชนรวบรวมข้อมูล	1. มีคณะทำงานชุมชนร่วมกับชุมชนในการรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการ ในบริบทของชุมชน ทักษะของชุมชนเอง ตามความต้องการของชุมชนและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับคณะทำงานของ จนท. กับชุมชน และสามารถนำไปวางแผนการดำเนินงานได้
2.2. วิเคราะห์ข้อมูลความทันสมัยของข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี - การใช้ความรู้ทางระบาดวิทยา - มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวัดอย่างถูกต้อง (จำนวน อัตรา ร้อยละ เวลา) อย่างถูกต้อง - แสดงแนวโน้ม	1. วิเคราะห์เองโดยใช้หลักการทางระบาดวิทยา เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง 2. จนท. มีข้อมูลแต่ไม่คืนข้อมูลชุมชน	1. จนท. กับชุมชนร่วมกันวิเคราะห์แลกเปลี่ยนพูดคุย (โดยมีเจ้าหน้าที่เป็น Facilitator) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์และคืนชุมชน 2. จนท. คืนข้อมูลสู่ชุมชน/จนท. คืนข้อมูลชุมชนโดยชุมชนไม่มีข้อมูล/จนท. คืนข้อมูลชุมชน+ชุมชนมีข้อมูล	1. คณะทำงานชุมชนวิเคราะห์เองโดยใช้หลักการระบาดวิทยา (การวิเคราะห์ให้เห็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน) มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีเจ้าหน้าที่ร่วมรับฟัง 2. ชุมชนสามารถวิเคราะห์เอง วิเคราะห์โดยใช้ทักษะของชุมชนเองและ แปรผลร่วมกัน
2.3. วินิจฉัยปัญหา - ระบุปัญหาชุมชน - การศึกษาสาเหตุของปัญหา	คณะทำงาน จนท. เป็นผู้วินิจฉัยปัญหาเองทั้งหมด	คณะทำงานร่วมกับชุมชนเป็นผู้วินิจฉัยปัญหา	คณะทำงานชุมชนร่วมกันกำหนดปัญหา ศึกษาสาเหตุของปัญหา จัดลำดับความสำคัญปัญหาของตัวเอง โดยมี จนท. เป็นเพียงผู้รับฟัง

ขั้นตอน	เจ้าหน้าที่ทำเอง (เทศบาล)	เจ้าหน้าที่ร่วมกับชุมชน	ชุมชนทำเอง (จนท.เป็นผู้กระตุ้น)
<p>2.4.จัดลำดับความสำคัญเพื่อนำมาวางแผน โดยพิจารณาจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ขนาดของปัญหา 2) ความรุนแรงของปัญหา 3) ความยากง่ายในการแก้ไข 4) ความสนใจหรือความตระหนักของชุมชนที่มีต่อปัญหานั้น 5) ความพร้อม (เครื่องมือที่ใช้) <p>*เลือกชุมชนที่จะลง intervention</p>	<p>จนท.กำหนด จัดลำดับความสำคัญเองทั้งหมด</p>	<p>จนท.ร่วมกับชุมชนในการจัดลำดับความสำคัญ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะทำงานชุมชนมีการประชุมเพื่อการรับรู้ปัญหา 2. คณะทำงานและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญเองและเกิดข้อตกลงร่วมกันในการแก้ไขปัญหาตามลำดับความสำคัญที่จัดไว้ <p>เลือกพื้นที่ดำเนินการ</p> <p>*หมายเหตุ (เลือก 1 ชุมชนต้นแบบ)</p>
<p>3.จัดทำแผนการดำเนินงาน/แผนปฏิบัติการลดปัญหา NCD (โรคและพฤติกรรม)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมที่ตอบโจทย์ 2) แผนระยะสั้น 1 ปี 3) นวัตกรรมใหม่ ๆ 4) กำหนดปัญหา 5) ระยะของแผน 6) ความต้องการ ความคาดหวัง 7) เป้าหมาย 8) ผู้รับผิดชอบ 9) วิธีการดำเนินงาน 10) การประเมินผล 11) วิธีการประเมินผล <p>(วางแผนเชื่อมโยงทรัพยากร และ setting) (Logic model)</p>	<p>เป็นแผนของ จนท.กำหนดเอง ใช้ทรัพยากรของหน่วยงานตนเองเป็นหลัก</p>	<p>เจ้าหน้าที่ร่วมกับชุมชนจัดทำแผน ร่วมใช้ทรัพยากรระหว่างของเทศบาลเองและชุมชน รวมถึงภาคีเครือข่าย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. วางแผนเองโดยชุมชน โดยใช้ทรัพยากรชุมชนเอง (คน เงิน ของ) โดยมีการระดมทุน/การมีส่วนร่วม/ การสนับสนุนจากแหล่งอื่น ๆ ได้ 2. ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนปฏิบัติการ เป็นแผนที่เกิดจากภาคีเครือข่าย ชุมชนรับรู้แผน มีการเชื่อมโยง setting ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอน	เจ้าหน้าที่ทำเอง (เทศบาล)	เจ้าหน้าที่ร่วมกับชุมชน	ชุมชนทำเอง (จนท.เป็นผู้กระตุ้น)
4. ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานชุมชน โดยการนำทรัพยากรมาร่วมในการดำเนินงาน	ดำเนินงานเองโดยเจ้าหน้าที่ทุกขั้นตอนตามแผน	เจ้าหน้าที่และชุมชนร่วมกันดำเนินการ	ชุมชนดำเนินงานเองทั้งหมดทุกขั้นตอนตามแผน และชุมชนมีนวัตกรรมของตนเอง
<p>5. กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน</p> <p>5.1 กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน (ตามแผน)</p> <p>1) ใช้ข้อมูลในการติดตาม</p> <p>2) ติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ</p> <p>3) มีเครื่องมือในการติดตามประเมินผล (Logic model)</p> <p>*ติดตามชุมชนที่ลง intervention และรู้ปัญหา รู้ว่าจะต้องทำอะไรต่อไป</p> <p>5.2 ปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสม</p>	<p>ติดตาม กำกับประเมินผลโดยเจ้าหน้าที่</p> <p>มีการปรับกิจกรรมโดยเจ้าหน้าที่</p>	<p>ดำเนินงานร่วมกันกำกับ ติดตาม และประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - จนท.ทำเองบางส่วน - ชุมชนทำเองบางส่วน <p>ร่วมกันระหว่างจนท.และชุมชน</p>	<p>-ชุมชนมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลเองทั้งหมดทุกขั้นตอนตามแผน และมีการดูแลกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน ภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด และมีการบริหารจัดการงบประมาณภายใต้โครงการได้ดี และสามารถนำผลการประเมินมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน</p> <p>ชุมชนมีการนำผลการประเมินเข้าสู่เวทีชุมชนเพื่อการวางแผนปรับกิจกรรมตามความเหมาะสม หรือแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาต่อยอดในปีต่อไป</p>